

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ

ГОЛОВНЕ СЛІДЧЕ УПРАВЛІННЯ

01601, м. Київ, вул. Академіка Богомольця, 10
тел./факс: (0629) 51-98-23, gupolice@dn.npu.gov.ua
Ідентифікаційний код 40109058

ПОВІДОМЛЕННЯ

про підозру

місто Київ

23 травня 2024 року

Старший слідчий в особливо важливих справах 1-го відділу (розслідування кримінальних проваджень щодо злочинів, учинених в умовах збройного конфлікту) управління організації розслідування злочинів учинених в умовах збройного конфлікту Головного слідчого управління Національної поліції України підполковник поліції Деркач Алла Юхимівна розглянувши матеріали кримінального провадження № 42021000000001845 від 06.09.2021 та встановивши наявність достатніх доказів для підозри особи у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 438 КК України, відповідно до статей 40, 42, 276-278 КПК України,

ПОВІДОМИЛА:

Шульженку Олександрю Федоровичу,
18.04.1969 р.н., уродженцю міста Горлівка
Донецької області, який фактично проживає за
адресою: Донецька область, м. Горлівка,
вул. Гагаріна, 58/40, громадянину України,
раніше засудженому вироком Слов'янського
міськрайонного суду Донецької області від
19.04.2016 за ч. 1 ст. 258-3 КК України до
покарання у виді позбавлення волі на строк
9 (дев'ять) років з поміщенням до
кримінально виконавчої установи закритого
типу

про те, що він підозрюється у порушенні законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 438 КК України.

**Фактичні обставини кримінального правопорушення,
у вчиненні якого підозрюється Шульженко О.Ф.:**

1. З 19 лютого 2014 року представниками Російської Федерації (далі – РФ) розпочато збройне вторгнення збройних сил РФ (далі – ЗС РФ), приховане твердженням керівників РФ про переміщення військових підрозділів в рамках звичайної ротації сил Чорноморського флоту, які у взаємодії з військовослужбовцями Чорноморського флоту РФ та іншими підрозділами ЗС РФ здійснили блокування й захоплення адміністративних будівель і ключових об'єктів військової та цивільної інфраструктури України, забезпечивши військову окупацію території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя. 18 березня 2014 року РФ оголосила про офіційне включення Криму до її території.

Одночасно із цим, протягом березня та на початку квітня 2014 року, під безпосереднім керівництвом та контролем представників влади та ЗС РФ представники іррегулярних незаконних збройних формувань, озброєних банд і груп найманців, створених, підпорядкованих, керованих та фінансованих Російською Федерацією, взяли під контроль будівлі, в яких знаходилися органи місцевої влади та місцеві органи виконавчої влади України, військові об'єкти України в окремих районах Донецької та Луганської областей України. 07 квітня 2014 року в м. Донецьку створено терористичну організацію «Донецька народна республіка» (далі за текстом – «ДНР»), а 27 квітня 2014 року в м. Луганську – терористичну організацію «Луганська народна республіка» (далі за текстом – «ЛНР»), у складі яких утворені незаконні збройні формування, які функціонують і по теперішній час.

Таким чином датою початку тимчасової окупації Російською Федерацією окремих територій України є 19 лютого 2014 року. Автономна Республіка Крим та місто Севастополь є тимчасово окупованими Російською Федерацією з 20 лютого 2014 року. Окремі території України, що входять до складу Донецької та Луганської областей, є окупованими Російською Федерацією (у тому числі окупаційною адміністрацією Російської Федерації) починаючи з 7 квітня 2014 року, відповідно до ч. 2 ст. 1 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» від 15.04.2014 № 1207-VII.

Відповідно до ст. 2 спільної для Женевських конвенцій про захист жертв війни 1949 р. ці конвенції, як і інші акти законів і звичаїв війни (міжнародного гуманітарного права), застосовуються до всіх випадків оголошеної війни чи будь-якого іншого збройного конфлікту, що може виникнути між двома чи більше Високими Договірними Сторонами, навіть якщо одна з них не визнає стану війни, у тому числі до всіх випадків часткової або цілковитої окупації Високої Договірної Сторони, навіть якщо ця окупація не натрапляє на жодний збройний спротив.

Таким чином, з 19 лютого 2014 року до цього часу триває міжнародний збройний конфлікт, викликаний збройною агресією Російської Федерації проти України, окупацією частини території України, що вказує на поширення дії на

території України законів та звичаїв війни (норм міжнародного гуманітарного права).

2. Відповідно до положень частини 1 статті 4 Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 року (далі – Конвенція) особами, які перебувають під захистом цієї Конвенції, є ті, хто в будь-який момент та за будь-яких обставин опиняються, у разі конфлікту чи окупації, під владою сторони конфлікту або окупаційної держави, громадянами яких вони не є.

Відповідно до положень частини 1 статті 27 Конвенції особи, що перебувають під захистом, мають право за будь-яких обставин, на особисту повагу, повагу до своєї честі. До них завжди слід ставитися гуманно й захищати їх, зокрема, від будь-якого акту насильства чи залякування.

Згідно положень статті 32 Конвенції високі Договірні Сторони спеціально дають згоду на те, що їм забороняється застосування будь-яких заходів, які можуть завдати фізичних страждань або призвести до знищення осіб, що перебувають під захистом, які є під їхньою владою. Ця заборона поширюється не лише на вбивства, тортури, тілесні покарання, калічення та медичні чи наукові дослідження, які не викликані потребою лікування особи, що перебуває під захистом, а й на будь-яке інше brutальне поводження з боку як цивільних, так і військових властей.

Відповідно до положень статті 34 Конвенції забороняється захоплення заручників.

Крім цього, згідно пункту 3 статті 1 Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року (далі – ДП I), цей Протокол, що доповнює Женевські конвенції від 12 серпня 1949 року про захист жертв війни, застосовується при ситуаціях, зазначених у статті 2 спільній для цих Конвенцій.

Згідно положень пункту (с) частини 2 статті 75 ДП I, заборонені й будуть залишатися забороненими в будь-який час і в будь-якому місці такі дії, незалежно від того, чиняться вони представниками цивільних чи воєнних органів, як взяття заручників.

3. Так, 14 квітня 2014 року невстановлені озброєні вогнепальною зброєю учасники терористичної організації «ДНР» встановили контроль над приміщеннями адміністративної будівлі Горлівського міського управління Головного управління Міністерства внутрішніх справ України в Донецькій області (далі – Горлівського МУ ГУМВС України в Донецькій області), за адресою: Донецька область, м. Горлівка, вул. Петровського, 2.

При цьому Шульженко Олександр Федорович, обіймаючи посаду командира батальйону патрульної постової служби Горлівського МУ ГУМВС України в Донецькій області, будучи працівником правоохоронних органів України, разом з тим поділяючи погляди учасників та мету терористичної організації «ДНР», добровільно прийняв пропозицію її представників щодо заняття посади начальника «народного керівника» Горлівського управління міліції, склавши пізніше присягу на вірність терористичній організації «ДНР».

За вказані дії Шульженка О.Ф. вироком Слов'янського міськрайонного суду Донецької області від 19.04.2016 визнано винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 258-3 КК України та засуджено до покарання у виді дев'яти років позбавлення волі.

4. В ході досудового розслідування встановлено, що 11.06.2014 приблизно 09 год. 00 хв, Чеверда Євгеній Миколайович, 07.12.1978 р.н., та Ігольніков Сергій Володимирович, 01.05.1982 р.н., які були діючими співробітниками правоохоронних органів та працювали у Микитівському районному відділі міліції міста Горлівки, приїхали до овочевої бази у місті Горлівка Донецької області, більш точне місце знаходження якої в ході досудового розслідування не встановлено, з метою придбання продуктів харчування, де зустрілись з раніше знайомим Бобковим Сергієм.

В подальшому того ж дня, приблизно о 10 год 00 хв., невстановлені в ході досудового розслідування особи, в кількості близько 8 осіб, які до того були працівниками патрульної постової служби Горлівського МУ ГУМВС України в Донецькій області, при цьому поділяючи погляди терористичної організації «ДНР» та безпосередньо підпорядковуючись Шульженку О.Ф., який на той час обіймав посаду так званого «народного керівника» Горлівського управління міліції, будучи одягнутими в зелену камуфляжну форму з «георгіївськими стрічками» на передніх нагрудних карманах, маючи при собі вогнепальну зброю, яку демонстративно перевели у бойовий стан шляхом зведення затворної рами, підійшли до Чеверда Є.М., Ігольнікова С.В. та Бобкова С. і наказали їм підняти руки до гори.

Після цього вказані невстановлені в ході досудового розслідування особи наказали Чеверді Є.М., Ігольнікову С.В. та Бобкову С. пред'явити усі особисті речі, які останні мали при собі, надягли поліцейські металеві кайданки на Бобкова С. та помістили його до службового автомобіля спеціального призначення (автозак). Чеверду Є.М. та Ігольнікова С.В. помістили до іншого службового автомобіля міліції «Рено Кенго», який на той час також знаходився у користуванні вищевказаних осіб.

При цьому Чеверда Є.М. та Ігольніков С.В. повідомили, що вони є діючими співробітниками правоохоронних органів України, пред'явили наявні у них службові посвідчення та просили повідомити причини їх затримання.

Вищезазначені невстановлені в ході досудового розслідування особи повідомили, що Чеверду Є.М. та Ігольнікова С.В. буде доставлено до Горлівського МУ ГУМВС України в Донецькій області, за адресою: Донецька область, м. Горлівка, вул. Петровського, 2, в якому на той час знаходились члени терористичної організації «ДНР», при цьому направляючи у бік останніх вогнепальну зброю, яка знаходилась у бойовому положенні, тим самим примушуючи їх підкорюватись їх вимогам та не чинити опір.

Прибувши у приміщення Горлівського МУ ГУМВС України в Донецькій області, за адресою: Донецька область, м. Горлівка, вул. Петровського, 2, невстановлені в ході досудового розслідування особи наказали Чеверді Є.М. та Ігольнікову С.В. залишатись у приміщенні холу, в тому час як один з учасників терористичної організації «ДНР» пішов на другий поверх адміністративного

приміщення доповісти ситуацію керівництву, а саме Шульженку О.Ф., який на той час обіймав посаду так званого «народного керівника» Горлівського управління міліції. При цьому Чеверда Є.М. та Ігольніков С.В. не могли самовільно залишити приміщення Горлівського МУ ГУМВС України в Донецькій області, оскільки біля виходу перебували озброєні учасники терористичної організації «ДНР», а їм строго наказали стояти та виконували усі вказівки.

У Шульженко О.Ф., який дізнався про затримання Ігольнікова С.В. і Чеверди Є.М. та доставлення їх до Горлівського МУ ГУМВС України в Донецькій області, виник умисел на взяття та утримання їх в якості заручників, з метою отримання грошових коштів за їх звільнення.

Шульженко О.Ф. усвідомлюючи, що між Російською Федерацією та Україною з 19 лютого 2014 року триває міжнародний збройний конфлікт, розуміючи, що Чеверда Є.М. та Ігольніков С.В. на момент подій у складі Збройних Сил України чи інших військових формувань України не перебували, під час затримання жодної зброї при собі не мали, участі у стриманні збройної агресії та бойових діях не брали, тобто були цивільними особами та перебували під захистом міжнародного гуманітарного права, реалізуючи свій злочинний умисел, в порушення вимог ст. 34 Конвенції та п. (с) ч. 2 ст. 75 ДП І, віддав наказ невстановленим в ході досудового розслідування учасникам терористичної організації «ДНР» затримати Ігольнікова С.В. і Чеверду Є.М. та помістити їх до підвального приміщення адміністративної будівлі, з метою утримання в якості заручників та отримання в подальшому грошових коштів за їх звільнення.

Після цього невстановлені в ході досудового розслідування особи, які безпосередньо підпорядковувались Шульженку О.Ф. як «народному керівнику» Горлівського управління міліції, діючи на виконання його наказу, вилучили усі наявні у Ігольнікова С.В. та Чеверди Є.М. особисті речі, зв'язали руки пластиковими монтажними стяжками та примусово помістили їх до підвального приміщення адміністративної будівлі, де стали незаконно утримувати під озброєною охороною в якості заручників, з метою отримання викупу.

З метою подальшої реалізації свого злочинного умислу, невстановлені в ході досудового розслідування особи, які безпосередньо підпорядковувались Шульженку О.Ф. як «народному керівнику» Горлівського управління міліції, діючи на виконання його наказу, почали вимагати за звільнення Ігольнікова С.В. та Чеверди Є.М. грошові кошти в сумі 10 000 доларів США. Вказані вимоги висувались до родичів Ігольнікова С.В. та Чеверди Є.М., а саме дружин останніх Ігольнікової Катерини Іванівни та Чеверди Ніни Ігорівни, а також до співслужбовців та безпосереднього керівництва Ігольнікова С.В. та Чеверди Є.М., які були діючими службовими особами правоохоронних органів України. В подальшому грошова сума, яку вимагали за звільнення Ігольнікова С.В. та Чеверди Є.М., поступово була зменшена до 3 000 доларів США. Вказані вимоги супроводжувались погрозами фізичної розправи над Ігольніковим С.В. та Чевердою Є.М.

В подальшому 14.06.2014, в період часу з 15 год 00 хв до 17 год 00 хв, до приміщення Горлівського МУ ГУМВС України в Донецькій області, за адресою:

Донецька область, м. Горлівка, вул. Петровського, 2, прибув Варнаков Володимир Володимирович, який на той час обіймав посаду начальника Микитівського районного відділу міліції в місті Горлівка, та передав безпосередньо Шульженку О.Ф. грошові кошти в сумі 3 000 доларів США, які належали та задалегідь були надані дружинами Ігольнікова С.В. та Чеверди Є.М., з метою звільнення останніх.

Після отримання грошових коштів Шульженко О.Ф. особисто віддав наказ привести в кабінет Ігольнікова С.В. та Чеверду Є.М., віддав їм частину їх особистих речей, які були у них вилучені під час затримання 11.06.2014, після чого розпорядився відпустити їх, та останні разом з Варнаковим В.В. покинули приміщення Горлівського МУ ГУМВС України в Донецькій області, за адресою: Донецька область, м. Горлівка, вул. Петровського, 2.

Таким чином, Шульженко О.Ф. обґрунтовано підозрюється у порушенні законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 438 КК України.

**Старший слідчий в ОВС
1-го відділу управління
організації розслідування злочинів
учинених в умовах збройного конфлікту
ГСУ Національної поліції України
підполковник поліції**

Алла ДЕРКАЧ

ПОГОДЖЕНО
**Прокурор третього відділу
управління процесуального керівництва
та підтримання публічного обвинувачення
Департаменту протидії злочинам,
вчиненим в умовах збройного конфлікту,
Офісу Генерального прокурора**

Дмитро МАРЦИН

23. 05.2024

Одночасно, у відповідності до вимог ст. ст. 42, 277 КПК України роз'яснено, що підозрюваний Шульженко О.Ф. має право:

- 1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють;
- 2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, передбачені цим Кодексом, а також отримати їх роз'яснення;
- 3) на першу вимогу мати захисника і побачення з ним до першого допиту з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, а також після першого допиту - мати такі побачення без обмеження їх кількості й тривалості; на участь захисника у проведенні допиту та інших процесуальних дій; на відмову від захисника в будь-який момент кримінального провадження; на отримання правової допомоги захисника за рахунок держави у випадках, передбачених цим Кодексом та/або законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги, в тому числі у зв'язку з відсутністю коштів на її оплату;
- 4) не говорити нічого з приводу підозри проти нього, або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;
- 5) давати пояснення, показання з приводу підозри, в будь-який момент відмовитися їх давати;
- 6) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;
- 7) у разі затримання або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою - на негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування згідно з положеннями статті 213 цього Кодексу;
- 8) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;
- 9) брати участь у проведенні процесуальних дій;
- 10) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;
- 11) застосовувати з додержанням вимог цього Кодексу технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що виноситься (постановляється) вмотивована постанова (ухвала);
- 12) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;
- 13) заявляти відводи;
- 14) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування в порядку, передбаченому статтею 221 цього Кодексу, та вимагати відкриття матеріалів згідно зі статтею 290 цього Кодексу;
- 15) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;
- 16) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді в порядку, передбаченому цим Кодексом;
- 17) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра не підтвердилася;
- 18) користуватися рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватися послугами перекладача за рахунок держави.

Підозрюваний, який є іноземцем і тримається під вартою, має право на зустріч з представником дипломатичної чи консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення.

Підозрюваний має також інші процесуальні права передбачені цим кодексом. Підозрюваному вручається пам'ятка про його процесуальні права та обов'язки одночасно з їх повідомленням, особою, яка здійснює таке повідомлення.

Підозрюваний: _____

«__» год. «__» хвилин «__» _____ 2024 року

Про підозру мені повідомлено, повідомлення про підозру вручено, права підозрюваного оголошені та роз'яснені.

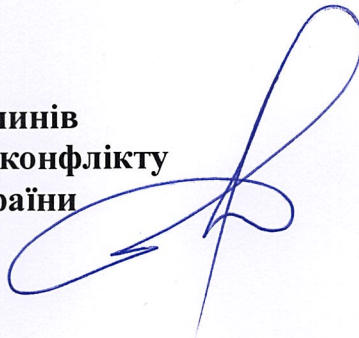
Підозрюваний: _____

«__» год. «__» хвилин «__» _____ 2024 року

Захисник підозрюваного: _____

Повідомлення про підозру вручив процесуальні права та обов'язки вручив, права підозрюваного згідно ст. ст. 42 КПК України повідомив.

**Старший слідчий в ОВС
1-го відділу управління
організації розслідування злочинів
учинених в умовах збройного конфлікту
ГСУ Національної поліції України
підполковник поліції**

Алла ДЕРКАЧ